

*ДО 100-РІЧЧЯ НАВС: ПРАДИЦІІ ТА СУЧАСНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ
НАУКОВИХ ШКІЛ НАВС У РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПІВ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ТА ПОРЯДКУ*

групових дій, в особистому виконанні таких дій організатором, зокрема з метою, через власний приклад, повести за собою інших учасників групових дій тощо. [3].

Активна участь у масових заворушеннях може вважатися закінченим складом злочину, коли настали наслідки (насильство над особою, погроми, підпали, знищення майна) або вчинені дії (захоплення будівель або споруд, насильницьке виселення громадян, опір представникам влади із застосуванням зброї або інших предметів, які використовувалися як зброя).

Підсумовуючи вищезазначене, можна зробити висновок про відмінність складів злочинів, які передбачені ст. ст. 293 та 294 КК України, яка полягає: 1) в ознаках об'єкта (в додатковому обов'язковому об'єкті, предметі, потерпілому); 2) в ознаках об'єктивної сторони (в характері типових злочинних дій, у способі вчинення злочину, в причинному зв'язку, в наслідках, знаряддях вчинення злочину); 3) у конструкції складів злочинів (за ст. 293 КК України – матеріальний, а за ч.1 ст. 294 КК України – формальний); 4) в ознаках суб'єктивної сторони складів злочинів (за ст. 293 КК України можливий як прямий, так і непрямий умисел, а за ч.1 ст. 294 КК України – умисел, за ч. 2 ст. 294 КК України – як умисел, так і необережність щодо наслідків) [3].

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua>.
2. Логачев, М. Г. Вогнепальна зброя поліції як «смертельна сила». URL: <http://univd.edu.ua/general/publishing/konf/18>
3. Олійничук Р. П. Розмежування групового порушення громадського порядку з масовими заворушеннями / Р. П. Олійничук // Актуальні проблеми правознавства. - 2016. - Вип. 1. - С. 171-175. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprpr_2016_1_36.

Завертана Альона
курсант 302 групи ННІ № 3 НАВС,
Науковий керівник: Павловська А.А.,
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри кримінального права НАВС
підполковник поліції

***РОЗМЕЖУВАННЯ ГРУПОВОГО ПОРУШЕННЯ ГРОМАДСЬКОГО
ПОРЯДКУ ТА ХУЛІГАНСТВА***

Сьогодні дослідження розмежування групового порушення громадського порядку та хуліганства має актуальне значення. Адже сучасні виклики, які постали перед українським суспільством з огляду на важку

*ДО 100-РІЧЧЯ НАВС: ПРАДИЦІІ ТА СУЧАСНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ
НАУКОВИХ ШКІЛ НАВС У РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПІВ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ТА ПОРЯДКУ*

економічну ситуацію, зубожіння населення, соціально-економічну несправедливість, військові дії на значній території нашої держави, спричиняють настрої протесту серед населення, що часто проявляються через діяння проти громадського порядку та моральності, а саме у групових порушеннях громадського порядку і хуліганських діях, відповідальність за які передбачена кримінальним законодавством України (Розділ XII Кримінального кодексу (КК) України). Дані злочини мають значну кількість спільних ознак, однак законодавець передбачив різне покарання.

У ст. 293 КК України групове порушення громадського порядку визначається як організація групових дій, що призвели до грубого порушення громадського порядку або суттєвого порушення роботи транспорту, підприємства, установи чи організації, а також активна участь у таких діях [1].

Хуліганство є небезпечним і дуже поширеним злочином проти громадського порядку. Частина 1 ст. 296 КК України визначає, що хуліганство - це грубе порушення громадського порядку з мотивів явної неповаги до суспільства, що супроводжується особливою зухвалістю чи винятковим цинізмом [1]. Всі інші види хуліганських дій несуть за собою відповідальність, передбачену КУпАП.

Так само, як і групове порушення громадського порядку, хуліганство має такі спільні елементи складу злочину: однаковий родовий та основний безпосередній об'єкти. Варто пригадати, що саме громадський порядок є основним безпосереднім об'єктом хуліганства, тому що проти нього насамперед спрямоване хуліганство, і він, головним чином, охороняється нормою, що передбачає кримінальну відповідальність за хуліганство [2].

Крім спільних ознак, ці два злочини відрізняються між собою за наступними ознаками:

1) групове порушення громадського порядку характеризують усвідомлені дії організаційного характеру, а хуліганство – це, як правило, дії спонтанного характеру;

2) групове порушення громадського порядку може бути вчинено лише організованою групою, в той час, коли для хуліганства наявність двох та більше осіб не є обов'язковою ознакою, а лише кваліфікуючою;

3) у спрямованості злочинних наслідків (при груповому порушенні громадського порядку відбувається грубе порушення роботи транспорту, підприємств, установ чи організацій, а при хуліганстві шкода завдається, зазвичай, потерпілим морального, фізичного чи матеріального характеру) [3, с. 176].

Враховуючи вищевикладене, варто зауважити про відмінність складів цих двох злочинів. Якщо говорити про хуліганство, то можемо визначити, що цей злочин має формальний склад, оскільки безпосереднє вчинення хуліганських дій і є злочином. В той час, групове порушення громадського порядку можна розділити на дві частини: перша - організація групових дій,

*ДО 100-РІЧЧЯ НАВС: ПРАДИЦІІ ТА СУЧАСНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ
НАУКОВИХ ШКІЛ НАВС У РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПІВ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ТА ПОРЯДКУ*

що призвели до грубого порушення громадського порядку або суттєвого порушення роботи транспорту, підприємства, установи чи організації; друга – активна участь у таких діях. Щодо першої частини, вона матиме матеріальний склад злочину, оскільки злочин буде вважатися завершеним з моменту настання наслідків (порушення роботи транспорту, підприємства, установи чи організації), а друга частина характеризується формальним складом, оскільки активна участь у таких діях і є завершеним злочином. Тобто, групове порушення громадського порядку має матеріально-формальний склад злочину.

До того ж, аналіз об'єктивних та суб'єктивних ознак групового порушення громадського порядку дозволяє вказати на такі відмінності з хуліганством: – місце вчинення злочину (громадське місце, характерне для злочину, передбаченого ст. 293 КК України); – обстановка вчинення злочину (публічність, характерна для злочину, передбаченого ст. 293 КК України); – вік суб'єкта злочину (суб'єктом хуліганства можуть бути особи, які досягли 14-річного віку, а групового порушення громадського порядку – 16-річного віку); – вид умислу (групове порушення громадського порядку може вчинятися як з прямим, так і з непрямим умислом, а хуліганство – тільки з прямим умислом).

Як показують матеріали судової та слідчої практики, групове порушення громадського порядку (особливо на ґрунті міжнаціональних конфліктів) іноді починається із групового хуліганства [9]. У такому разі хуліганство й групове порушення громадського порядку можуть утворювати реальну сукупність і кваліфікуватися по двох статтях. Таке ж правило кваліфікації слід застосовувати й в іншій ситуації [4].

Так, дії, передбачені ст. 293 КК України, не супроводжуються явною неповагою до суспільства, а лише порушують громадський порядок, нормальну діяльність установ, підприємств і організацій, роботу транспорту. Якщо ж такі дії супроводжуються вчиненням із хуліганських спонукань насильством, пошкодженням майна, порушенням роботи установ, підприємств, то вони потребують додаткової кваліфікації за ст. 296 КК України.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
2. Левчук В. В. Проблеми визначення об'єкта хуліганства та його значення при кваліфікації злочинів / В. В. Левчук // Держава і право. – 2008. – № 40. – С. 468–474.
3. Налуцишин В. Проблеми відмежування хуліганства від суміжних злочинів / В. Налуцишин // Вісник прокуратури. – 2006. – № 5 (59). – Трав. – С. 46–53.

4. ISSN 2524-0129. Актуальні проблеми правознавства. Випуск 2. 2016 р. Олійничук Р. Групове порушення громадського порядку та хуліганство: проблеми розмежування.

Кікавська Анастасія Богданівна
курсант 302 групи ННІ № 3 НАВС,
Науковий керівник: Павловська А.А.,
кандидат юридичних наук, доцент
кафедри кримінального права
Національної академії внутрішніх справ
підполковник поліції

ВІДМІННОСТІ МІЖ ГРУПОВИМ ПОРУШЕННЯМ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА ЗАКЛИКАМИ ДО ВЧИНЕННЯ ДІЙ, ЩО ЗАГРОЖУЮТЬ ГРОМАДСЬКОМУ ПОРЯДКУ

Аналізуючи чинне законодавство та погляди науковців, які стосуються відмінності групового правопорушення громадського порядку із закликами до вчинення дій, що загрожують громадському порядку є доволі актуальним на даний час. Адже боротьба зі злочинами проти громадського порядку розглядається сьогодні як один з пріоритетних напрямів внутрішньої політики України, спрямованої на захист прав, свобод і законних інтересів людини. Ось чому КК 2001 року встановив відповідальність за ці злочини в окремому розділі Особливої частини.

Кваліфікуючи ст. 293 ККУ групове порушення громадського порядку практичне значення має встановлення окремих форм об'єктивної сторони:

1. Організація групових дій. Тобто розуміється підбурювання та пошук учасників групових дій організатором, надавати їм вказівок та розпоряджень.

2. Активна участь у таких діях. Полягає у виконанні вказівок організатора з метою повести інших учасників за собою для досягнення цілей [2].

Причинний зв'язок між поведінкою організаторів та активних учасників групового порушення громадського порядку і наслідками, вказаними в диспозиції ст. 293, характеризується наявністю проміжної ланки - поведінки групи, учасники яких безпосередньо і викликають відповідну шкоду. Тому для констатації причинного зв'язку в аналізованому складі злочину слід встановити наявність обох його ланок, довести що:

- 1) діяння винного викликало відповідну поведінку натовпу;
- 2) передбачені ст. 293 наслідки викликані саме груповими діями.

При кваліфікації слід також правильно відмежовувати групове правопорушення громадського порядку від інших злочинів та адміністративних правопорушень.